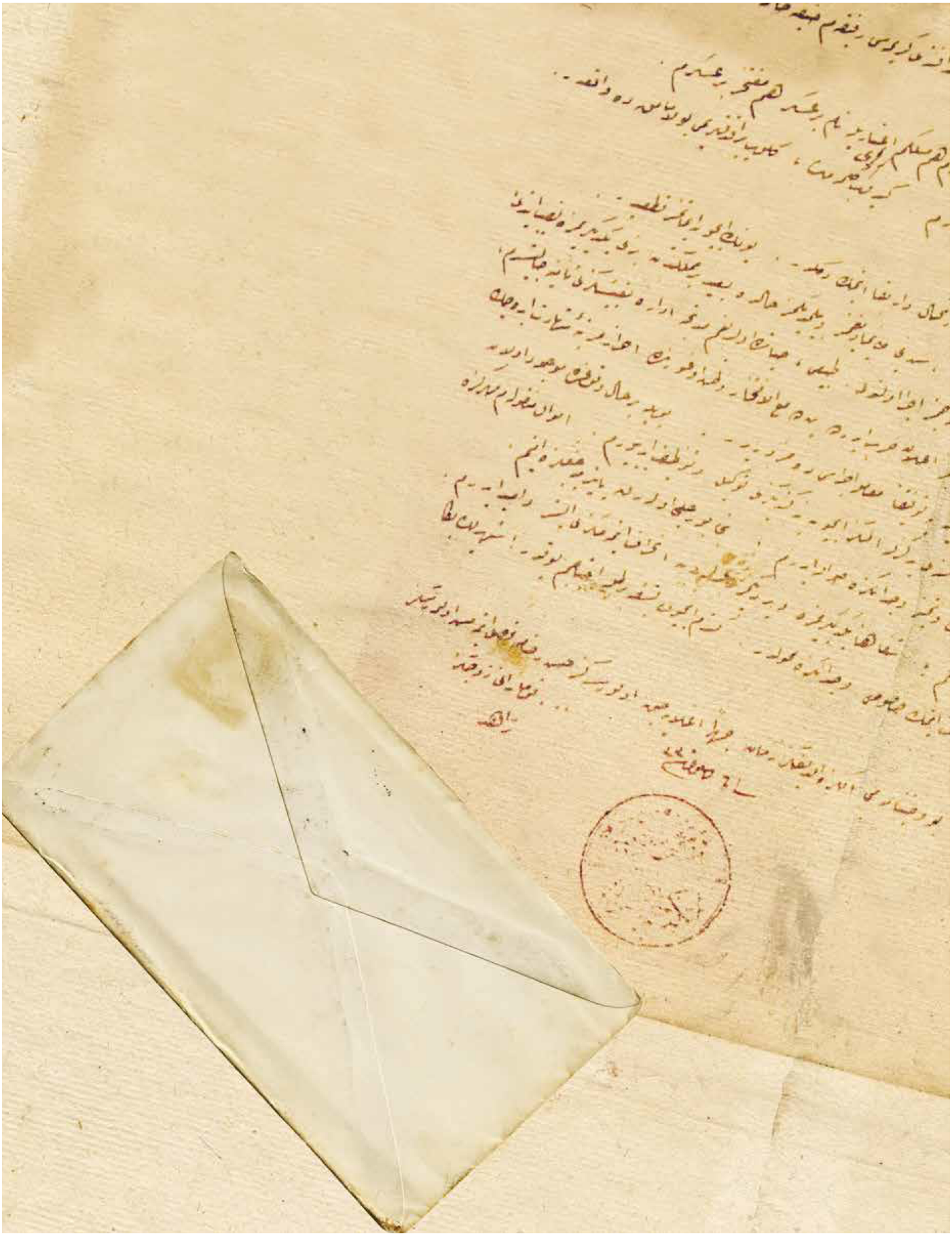
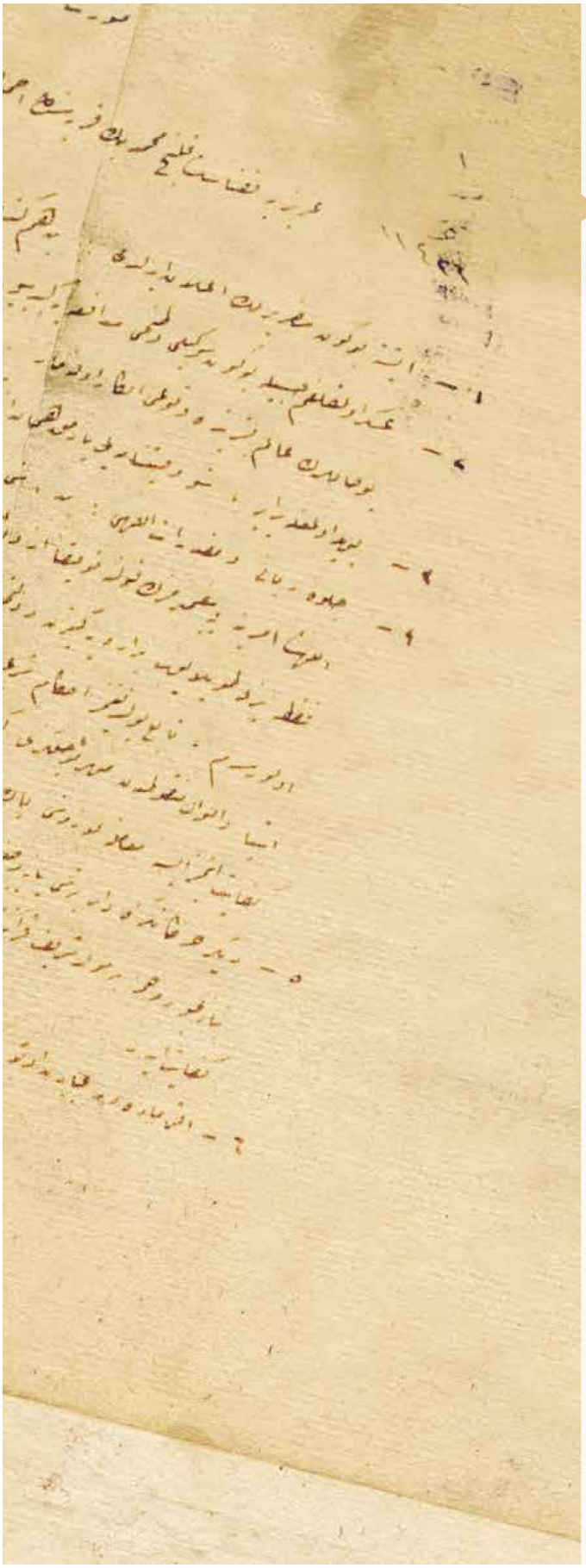

PDF-XChange Viewer
Click to buy NOW!
www.docu-track.com

ÇANAKKALE ŞEHİDİ ÜSTEĞMEN ZAHİT EFENDİ'NİN SON MEKTUBU

Ahmet YURTTAKAL
Araştırmacı, Yazar

"Üsteğmen Zahit Efendi şehit olduktan sonra cesedini gömmeden evvel ceplerinde yapılan aramada eşi Hanife Hanım'a yazılmış, fakat gönderilme imkânı bulunamamış bir vasiyetname çıkmıştı. Mektubun içinde bir de kırmızı kurdeleye bağlı altın gibi sapsarı bir demet saç bulunmuştu. Bu saçlar, aziz şehidin biricik yavrusu 1 yaşındaki Nadide'ye aitti. Hüzünlü mektupta kahramanımız şehit olacağını hissetmiş ve "şehitlik haberi aldığınızda yüksek sesle ağlamanıza gönlüm razı değil" demiştir."

PDF-XChange Viewer Click to buy NOW! www.docu-track.com

Jandarma Üsteğmen Zahit Efendi, 1881 (1297) yılında Gümüşhane'nin Şiran içerisine bağlı Dumanoğlu Köyü'nde doğdu. Babası Yetimoğlu Mustafa, eşi Kayseri Pınarbaşı ilçesi Kılıçmehmet Köyü'nden Hanife Hanım'dır. Biricik kızları ise Nadide'dir.[1] Üsteğmen Zahit Efendi, 29 Temmuz 1905'te jandarma eri olarak orduya katıldı. Trabzon Alayı'nın Gümüşhane Taburu'nun Kelkit Bölüğü'nün süvari çavuşluğu ve çeşitli hizmetlerde bulunarak amirlerinin takdirlerini kazandı. Bu başarılarından dolayı Dersaadet (İstanbul) Jandarma Mektebi'ne subay olması için gönderildi. Bu okulun iki yıllık eğitimini başarı ile tamamlamasının ardından 20 Mayıs 1912 tarihinde Sivas Alayı'nın Sivas Taburu'nun Aziziye Bölüğü'ne Mülazım-ı sani olarak atandı. Daha sonra 1913 yılında aynı bölüğün Bünyan takımında görev yaptı. 1 Mayıs 1914 yılında takımı Kayseri Taburuna nakil oldu.[2] Teğmen Zahit Efendi, Birinci Dünya Savaşı başlayınca Ankara Seyyar Jandarma Alayı emrine atandı. Bir süre sonra İzmir'e giden Alay, burada Enver Paşa ve Mareşal von der Goltz tarafından denetlenmiş, savaş yapabilecek durumda olduğu görülünce, 62'nci Piyade Alayı adıyla 20'nci Tümenin kuruluşunda yer alarak, Çanakkale Savaşlarına katılmıştır. 62'nci Alay, Çanakkale Cephesi'nin güney kesimindeki en kanlı muharebelerin yapıldığı Kerevizdere'de bulunuyordu. Bu alayın 1. Taburu'nun 3. Bölüğü, Kerevizdere'nin Şehitler Tepesi'nde çok kanlı, çetin muharebeler yapmak zorunda kalmıştı. İki tarafın siperleri arasındaki mesafe en fazla 30 metre idi. Bazı yerlerde bu mesafe 3-4 metreye kadar iniyordu. Her iki taraf da toprağa iyice gömülmüşlerdi. 62. Alay 4. Tabur Bölük Komutanlarından biri şehit olunca, daha önce Şehitler Tepesi'ndeki çatışmalarda büyük başarılar gösterdiğinden dolayı 14 Eylül 1915'te üsteğmenliğe yükseltilen Zahit Efendi, 28 Eylül 1915'te 62. Alay 1. Tabur 3. bölük Kumandanlığına vekâleten atandı.

62. Alay Komutanı Binbaşı Nazmi, onun bölüğüne gelerek çalışmaları yakından izledi. Üsteğmen Zahit, onardığı siperleri komutanına gösterdi. 3-4 metre ötede korkunç bir yılan gibi uzanıp giden düşman hatları hakkında komutanına bilgi verdi ve silahların nerelerde mevzilenmiş olduklarını gösterdi. Uzayıp giden siperler içinden komuta yerine dönmekte olan Alay Komutanı, en tehlikeli bölgede düşmanın öldürücü ateşleri altında günlerdir duran bu kahraman subayı hiç olmazsa birkaç gün nasıl dinlendirebileceğini düşünüyordu. Alay Komutanı, Tabur Komutanına Zahit'in bölüğünün başka bir bölükle değiştirilmesinin uygun olacağını bildirdi. Bunu öğrenen yiğit subay, Tabur Komutanına; *"Komutanım, ben bu bölgeye alıştım, girdisini çıktısını öğrendim. Bizim yerimize gelecek bölük alışıncaya kadar çok sıkıntı çekecektir. Alay Komutanımın ellerinden öperim ve beni değiştirmemesini istirham ederim. Bölüğümle burada çok iyi işler görebilirim. Eğer buradan alınırsam çok üzülürüm,"* diyerek yerinin değiştirilmemesini istedi. Onun bu içten gelen isteği komutanlarınca kabul edildi. Aradan geçen günler, Üsteğmen Zahit Efendi'nin haklı olduğunu ortaya koydu. Her geçen gün ona yeni bir başarı kazandırıyor ve arkadaşları arasındaki ününü artırıyordu.[3]

1915 yılı sonlarına doğru Düşman kuvvetleri Anafartalar'dan çekilmiş, güney cephesinden de çekilmesi bekleniyordu. O tarihlerde düşmanın bazı hazırlıklar yaptığı gözleniyordu. Üsteğmen Zahit Efendi, 8-9 Ocak 1916 gecesi bölüğüyle birlikte hücum ettiği sırada şehit oldu.

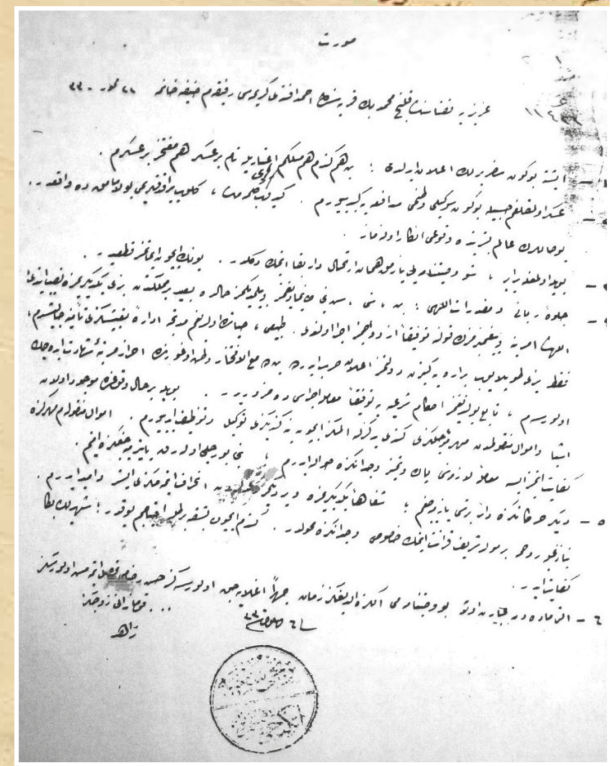

Mülazım-ı evvel Üsteğmen Zahit Efendi
Künyesi: Müstakil Kayseri Taburu Bünyan Süvari Bölüğü
Sicil No: 1114 Mülazım-ı evvel Mustafa oğlu Zahit Efendi. Şiran
Duhulü: 16 Temmuz 1331

Şehit Üsteğmen Zahit Efendi'nin Son Mektubu

Üsteğmen Zahit Efendi şehit olduktan sonra cesedini gömmeden evvel ceplerinde yapılan aramada eşi Hanife Hanım'a yazılmış, fakat gönderilme imkânı bulunamamış bir vasiyetname çıkmıştı. Mektubun içinde bir de kırmızı kurdeleye bağlı altın gibi sapsarı bir demet saç bulunmuştu. Bu saçlar, aziz şehidin biricik yavrusu 1 yaşındaki Nadide'ye aitti. Hüzünlü mektupta kahramanımız şehit olacağını hissetmiş ve "şehitlik haberi aldığınızda yüksek sesle ağlamanıza gönlüm razı değil" demiştir. İşe Üsteğmen Zahit Efendi'nin mektubu:

PDF-XChange Viewer
Click to buy NOW!
www.docu-track.com

Suret

Aziziye Kasabasının Kılıç Mehmed Bey Karyesinden
Ahmed Efendi Kerimesi Refikam Hanife Hanım'a

21 Temmuz 330
[3 Ağustos 1914]

1- İşte bugün seferberlik ilan edildi. Ben hem kendim, hem mesleğim itibariyle tam bir asker, hem müftehir bir askerim.

2- Asker olmaklığım hasebiyle bugün sevgili vatanımı müdafaaya gidiyorum. Gidip geri gelmemek, gelip bıraktıklarımı bulamamak da vaki'dir. Bu hallerin Alem-i Beşeriyette vukuu inkar olunamaz.

3- Böyle olmakla beraber, şu vasiyetnameyi yazmak, hemen irtihal-i dâr-ı beka etmek değildir. Bunun için imanımız kat'idir.

4- Cilve-i Rabbanî ve mukadderat-ı ilahi [Kaderin cilvesi ve Allah'ın takdiri ile]: ben seni, sen beni tanımadığımız ve bilmediğimiz halde ba'id [uzak] bir memleketten bizi yekdiğerimize [birbirimize] nasip etti. Allah'ın emrine ve Peygamberimizin kavline tevfikan izdivacımız icra olundu. Tabii, hayatta olduğum müddetçe idare-i ta'yişinizi [geçiminizi] temine çalıştım. Fakat bizi toplayıp bir araya getiren devletimiz ilan-ı harb eder de ben de ma'al-iftihar [iftiharla] vatan uğrunda ihraz-ı mertebe-i şahadet edecek [şehitlik mertebesine ulaşacak] olursam, tâbi bulunduğumuz ahkam-ı şer'iyeye tevfikan [bağlı olduğumuz şer'i kurallara uyarak] muamele icrası da zaruridir. Böyle bir hal vukuunda mevcud olan, eşya ve emval-i menkulümden mihr-i müeccelenizi kendi yedinizle almanız için yine kendinizi tevkil ve tavzif ediyorum, Emval-i menkulem mihrinize kifayet etmezse muamele-i lazımesini pâk ve temiz vicdanınıza havale ederim. Beni borçlu olarak yatırmayacağınıza eminim.

5- Diğer harekâtınıza dair bir şey yazmayacağım. Şifahen yekdiğerimize verdiğimiz vaadlerden inhiraf etmemenizi ister ve ümid ederim. Binaenaleyh ruhuma bir Mevlid -i Şerif kıraat etmek hususu vicdanınıza muhavveldir. Kendim için başka bir talebe ihtiyacım yoktur. Şehitlik bana kifâyet eder.

6- Altı maddeden ibaret olan bu vasiyetnamemi elinize aldığınız zaman cehren [açıktan] ağlayacak olursanız hüsn-i rızamı tahsil etmemiş olursunuz [beni hoşnut etmemiş olursunuz].

Fi 6 Eylül Sene 330
[19 Eylül 1914]
... Kumandanı zevciniz
Zahid

6 Eylül 330
Mühür

PDF-XChange Viewer Click to buy NOW! www.docu-track.com

Üsteğmen Zahit Efendi, vatanın şanlı müdafaası için Çanakkale'de toprağa düşen binlerce şehitlerimizin arasına karışmıştır. Daha sonra Kayseri Jandarma taburunun Zahit Efendi'nin şehitlik haberini Jandarma Genel Komutanlığına yazı ile bildirilmiştir.

Kayseri Jandarma Taburu Kumandanlığı

Adet: 1/905

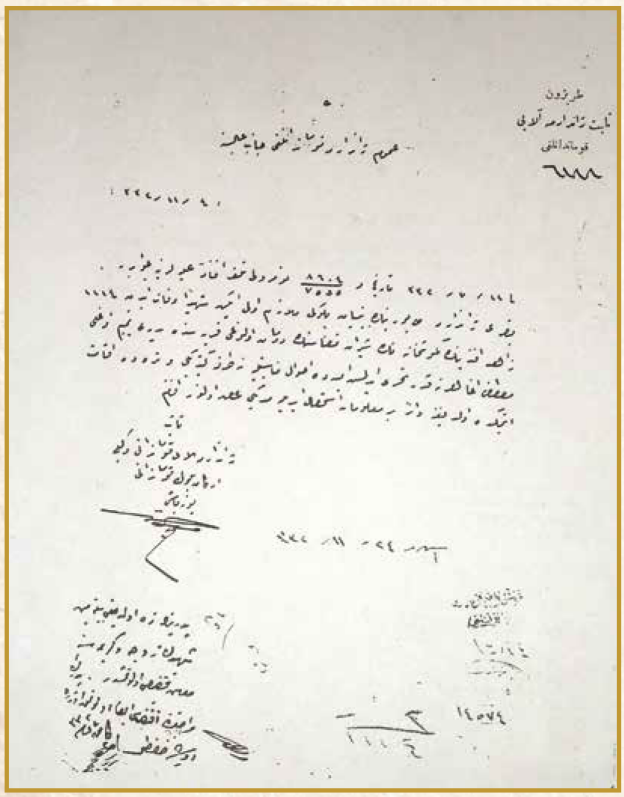
Kayseri / 10.12.331
[23 Şubat 1916]

Umum Jandarma Kumandanlığı Canib-i Alisine

Kayseri Jandarma Taburunun Bünyan Bölüğü Merkez Takımı Kumandanı olup bidayet-i seferberîde seyyara sevk olunan 1114 sicil numaralı Mülazım-ı Evvel Zahid Efendi'nin, Seddülbahir Muharebesinde bir lağım iştigaliyle [iştialiyle] sonucu 26/27 Kanun-u evvel sene 331 tarihinde şehiden vefat ettiği Nizamiye 62. Alayın Birinci Taburu Kumandanlığının 24 Kanun-ı Sani sene 331 tarih ve 881 numaralı tahriratından anlaşılmıştır.

Kayseri
Jandarma Taburu Kumandanı
H. Nureddin

Şehit Üsteğmen Zahit Efendi'nin şehit olmasının ardından Trabzon Sebat Jandarma Komutanlığı babası Yetimoğlu Mustafa Ağa'yı aramış fakat oğlunun şehit olduğu haberi ulaştıramamıştır. Bunun üzerine Eşi Hanife Hanım'a ve Kızı Nadide'ye 654 kuruş maaş bağlanmıştı.

Trabzon Sabit Jandarma Alayı Kumandanlığı

6188

Umum Jandarma Kumandanlığı Cânib-i Alisine

4.11.332
[17 Ocak 1917]

Fi 11.7.332 tarih ve 8604/7555 numaralı telgrafname-i aliyyelerine cevaptır.

Kayseri Jandarma Taburu'nun Bünyan Bölüğü Mülazım-ı Evveli iken şehiden vefat eden 1114 Zahid Efendi'nin Gümüşhane'nin Şiran Kazasının Dumanoğlu Karyesinde pederi Yetimoğlu Mustafa Ağa her ne kadar taharri edilmiş ise de [aranmışsa da] ahval münasebetiyle ne tarafa gittiği ve nerede ikamet etmekte olduğuna dair bir malumat istihsal edilemediği arz olunur efendim.

Sabit
Jandarma Alay Kumandanı Vekili
Erkân Bölük Kumandanı
Yüzbaşı Mehmet?

PDF-XChange Viewer Click to buy NOW! www.docu-track.com

24.11.332

Pederinin nere[de] olduğu bilinemeyen şehidin zevce ve kerimesine maaş tahsis olunmuştur. Pederinin müracaatı iktizası ifa olunmak üzere dosyada hıfzı.

25 Kanun-ı sani sene 332

İbrahim

Çanakkale'de düşmanla mücadele veren aziz şehidimizi bir nebze olsun tanıdık ve anlamaya çalıştık. Onun gibi daha nice kahramanlarımız var. Her biri birer abide ve her biri hayatımıza bir mum gibi ışık tutmalıdır. O kahramanımıza vasiyetinde belirttiği gibi okunacak tüm mevlitleri onun ruhuna ithaf ediyorum. Ruhunuz şad olsun.

KAYNAKÇA

Üsteğmen Zahit Efendi'nin askeri safahatı

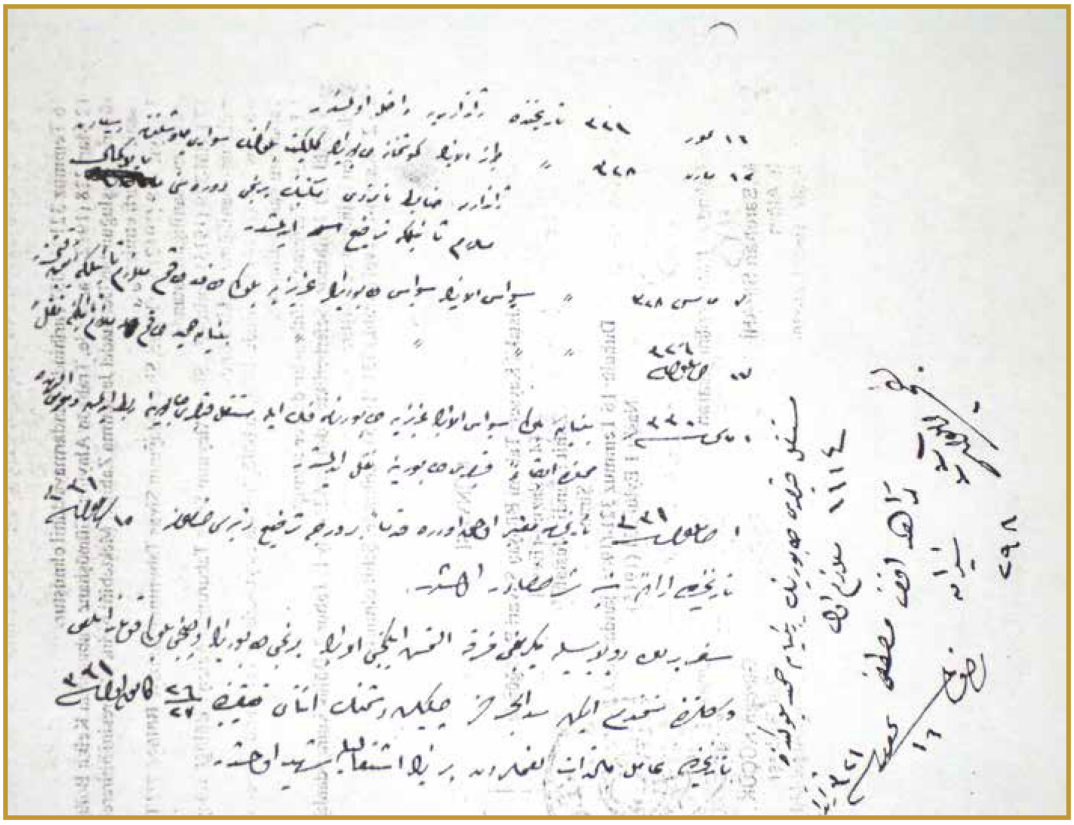
Üsteğmen Zahit Efendi'nin ve ailesinin nüfus kayıt örnekleri

Em. Tümg. Hüseyin IŞIK Silahlı Kuvvetler Dergisinin 265. sayı Mart 1978

Volkan Şenel, Çanakkale'de Şehit Gümüşhaneliler, Gümüşhane Valiliği Yayınları, Gümüşhane 2006.

Dipnot

1 09.03.1965 tarihli Nüfus Kayıt Örneği
2 Üsteğmen Zahit Efendi'nin Hizmet Safahatı
3 Em. Tümg. Hüseyin IŞIK Silahlı Kuvvetler Dergisinin 265. sayı Mart 1978

Üsteğmen Zahid Efendi'nin Askeri Safahat Belgesi